

Asia: VN/17751/2023

Lausuntopyyntö rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta, sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitet

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen Asianajajaliitolta (jäljempänä ”Asianajajaliitto”) lausuntoa hallituksen esityksistä eduskunnalle liittyen laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 8 luvun 7 §:n ja Finanssivalvonnasta annetun lain 42 a §:n muuttamisesta, laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 2 §:n muuttamisesta, ja laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta. Lisäksi valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Pyydettynä lausuntona Asianajajaliitto esittää seuraavaa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 8 luvun 7 §:n ja Finanssivalvonnasta annetun lain 42 a §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentumista koskevia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (444/2017) ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) säädettyjä pykäläiä sisällöltään johdonmukaisiksi sekä lisättäväksi pykälisiin säännökset seuraamusmaksun määräämisen vanhentumisajan katkaisemisesta.

Asianajajaliitto toteaa, että hallinnollisten sanktioiden määräämisoikeuden vanhentumisesta ei ole yleissäännöstä ja siten on sääntelykokonaisuuksissa erikseen ratkaistava, minkä ajan kuluessa viranomaisella tai muulla laissa säädetyllä taholla on mahdollisuus ryhtyä toimenpiteisiin. Ottaen huomioon, että rikkomuksissa, joissa sanktion määrääminen vaatii usein laajempaa selvittämistä, voidaan perustellusti säätää pitemmästä vanhentumisajasta, Asianajajaliitto pitää tavoitetta perusmuotoisen eli ei-jatketun ja myös jatketun rikkomuksen tai laiminlyönnin vanhentumisaikojen yhdenmukaistamiseen ja toisaalta seuraamusmaksun määräämisen ehdottoman takarajan asettamiseen perusteltuna ja kannatettavana. Seuraamusten vanhentumisajoissa on viime kädessä kysymys ilmoitusvelvollisten oikeusturvasta.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 2 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia niin, että siitä poistettaisiin valtioneuvostolle annettu asetuksenantovaltuus epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen muodosta ja sisällöstä. Asetuksenantovaltuuden sijaan säädettäisiin rahanpesun selvittelykeskukselle (”RAP”) määräyskennovaltuus epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen teknisistä ja sisällöllisistä vaatimuksista.

Asianajajaliitto katsoo esityksen olevan pääosin hyvä ja kannatettava. Esityksen tavoitteena on yhtenäistää epäilyttäviä liiketoimia koskevia ilmoituksia ja tehostaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa, kun epäilyttäviä liiketoimia koskevat ilmoitukset vastaanotettaisiin helpommin käsiteltävässä muodossa. Esityksessä todetaan, että RAP laatisi rahanpesulaissa säädetyin valtuuden mukaisen määräyksen virkatyönä.

Vaikka Asianajajaliitto pitääkin esityksen tavoitetta kannatettavana, Asianajajaliitto katsoo, että rahanpesulain valvojille olisi ensiarvoisen tärkeää varata mahdollisuus lausua valmisteltavista määräyksistä myös tässä tapauksessa. Esimerkiksi asianajajan toimeksianto ei välttämättä sisällä lainkaan varojen siirtämistä toimeksiannon osapuolten välillä ja asianajajan toimeksiantoon ei välttämättä jokaisessa tapauksessa kuulu vastapuolta tai muita osapuolia. Näin ollen Asianajajaliitto katsoo, että esimerkiksi varojen euromäärän tai alkuperän selvittämisen ei tulisi olla tällaisessa tapauksessa pakollinen sisällöllinen vaatimus ilmoituksella. Asianajajaliitto pitääkin hyvänä ja kannatettavana esimerkiksi rikosseuraamuslaitoksessa omaksuttua käytäntöä, jossa virkatyönä valmisteltavia ohjeita ja määräyksiä lausutetaan ennen niiden lopullista voimaan saattamista tärkeimmillä intressiryhmillä ja toivoo, että myös RAP:ssa omaksuttaisiin vastaava käytäntö nyt lausuttavana olevien lainsäädäntömuutosten tultua voimaan – kuulemalla keskeisiä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen toimijoita ennen määräysten voimaan saattamista.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on korjata neljännen ja viidennen rahanpesudirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa havaittuja puutteita. Lakia muutettaisiin lisäksi myös kansallisista lainmuutostarpeista johtuen. Esityksessä korjataan ja täydennetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain kansainvälisen järjestön merkittäviä julkisia tehtäviä koskevia säännöksiä. Esityksessä myös korjataan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain asetuksenantovaltuutta koskien valtioneuvoston asetuksella annettavia tarkempia säännöksiä laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä.

Asianajajaliitolla ei ole erityistä lausuttavaa esityksen sisällöstä sillä muutokset pyrkivät lähinnä selventämään olemassa olevaa lainsäädäntöä ja saattamaan se paremmin yhteensopivaksi ylikansallisen lainsäädännön kanssa. Asianajajaliitto pitää ehdotusta tarpeellisena ja kannatettavana.

Valtioneuvoston asetus rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Asianajajaliitto pitää luonnoksessa esitettyjä muutoksia perusteltuina ja tarpeellisina teknisinä ja määrittelyllisinä tarkennuksina. Asianajajaliitolla ei ole enemmälti lausuttavaa esitettyjen muutosten sisällöstä.

Helsingissä 24. päivänä elokuuta 2023

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Niko Jakobsson

Suomen Asianajajaliiton pääsihteeri

LAATI

Jonni Veikkonen, juristi, Suomen Asianajajaliitto

Kristiina Sare, juristi, Suomen Asianajajaliitto

Enne Heidi
Suomen Asianajaliitto